

TSFS05 – Fordonssystem – Fö 12

Motor – Jämförelse Diesel och Bensin

Lars Eriksson - Kursansvarig

Fordonssystem, Institutionen för Systemteknik
Linköpings universitet
larser@isy.liu.se

November 21, 2011

Innehållsförteckning

Kursinformation

Motor

Motor – Överladdning

Motor – Avancerade koncept

Innehållsförteckning

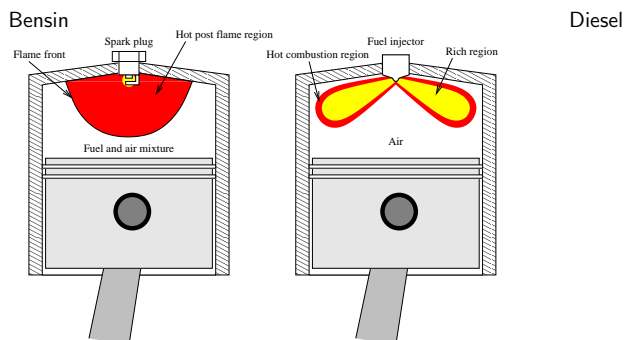
Kursinformation

Motor

Motor – Överladdning

Motor – Avancerade koncept

Förbränningsprocesserna

Perspektiv på dieselmotorer i personbilar

- ▶ Dieselmotorerna är och har länge varit den *enda* motortypen i tunga applikationer.
- ▶ Innan 1990 var marknadsandelen kopplad till bränslekostnaden. Efter 1990 har den gått från 14% till 42% i 2003 trots att den relativa skillnaden i pris mellan diesel och bensin har varit nästan konstant under samma tidsperiod.

Diesel- och bensinmotorer – De stora skillnaderna

	Bensin (Spark Ignited)	Diesel (Compression Ignited)
Bränsle	Bensin	Diesel
Luftintag	Trottel	Raka rör
Bränsleinsprutning	I insugningssystemet	Direkt i cylindern
Laständring	Luftflöde p_i	Bränslemängd $Q_i n$
Luft- & bränsleblandning	Homogen	Stratifierad
Förbränningsstart	Tändgnista	Självantänder
Förbränningsstyp	Förblandad	Diffusion
Emissioner	CO , HC och NO_x 3-vägskatalysator	NO_x och partiklar partikelfälla de-nox-katalysator
r_c	8–12	12–24
λ	0.5–1.5	>1.1

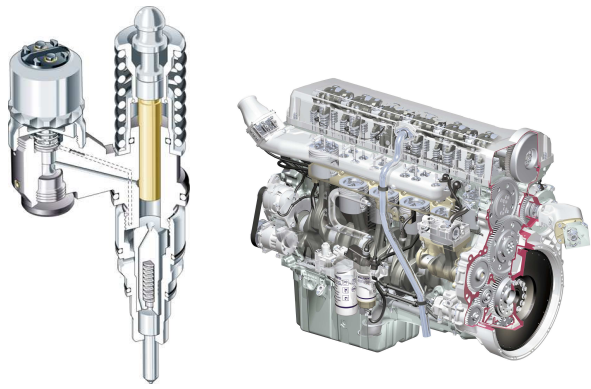
Huvudsakliga skillnader mellan diesel- och bensinmotorer

- ▶ Bränsleinjektion och förbränningsprincipen är helt olika. I *bensinmotorerna* sprutas bensinen utanför inloppsporten så att bränslet förångas och blandas ordentligt innan förbränningen. Förbränningen initieras med tändstiftet. I *dieselmotorn* sugas bara luft in under insugsslaget och dieseln injiceras direkt i förbränningskammaren under högt tryck. Bränslet självantänder pga den höga temperaturen efter förbränningen.
- ▶ Det finns ingen trottel i dieselmotorn. En bensinmotor arbetar mycket nära stökiometrisk blandning, $\lambda = 1$, medans en diesel alltid körs magert $\lambda > 1.3$.

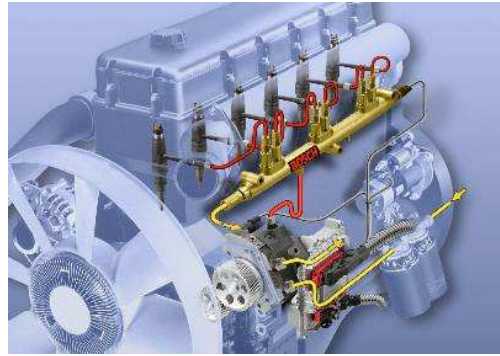
Perspektiv på dieselmotorer i personbilar

- ▶ Minst två viktiga steg i teknikutvecklingen under perioden
  - ▶ Direktinsprutning, där Audi var först 1989.
  - ▶ I mitten av 90-talet utvecklades common rail systemen och nådde marknaden 1997.
- ▶ Dessa två och andra teknologier gjorde det möjligt att öka injektionstrycket mer exakt kunna styra andelen bränsle, till och med multipla injektioner.

Enhetsinsprutare

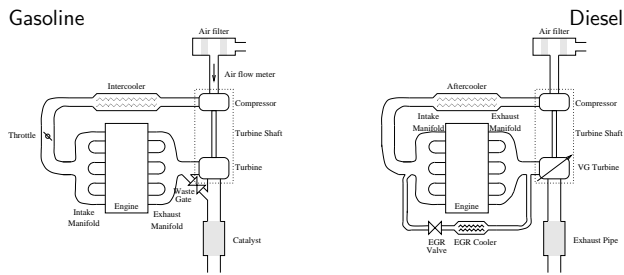

Common rail

Skisser på bensen och dieselmotorer

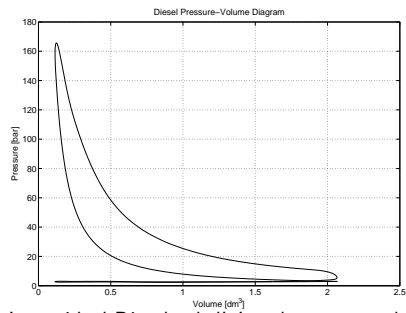
Hur beskriver man Dieselmotorns prestanda?

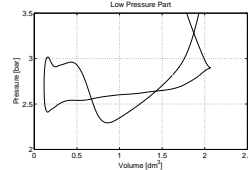
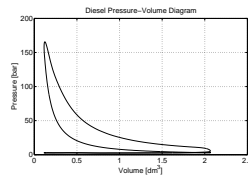
Moderna Dieselmotorer är alltid utrustade med turbo.

Ett pV-diagram, uppmätt på en dieselmotor

Försumbara pumpförluster

Ingen ideal Diesel cykel! Inte konstanttryckförbränning.

Momentmodell (välkänd):

$$W_{i,n} = W_{i,g} - W_{pump} - W_{fric}$$

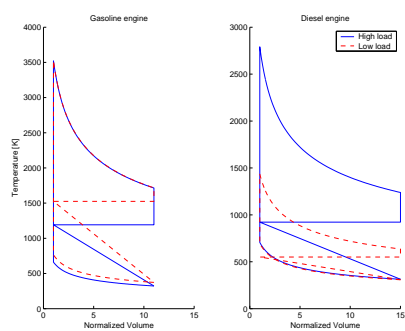
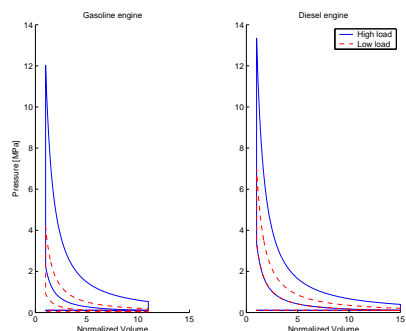
$$W_{i,g} \propto m_f$$

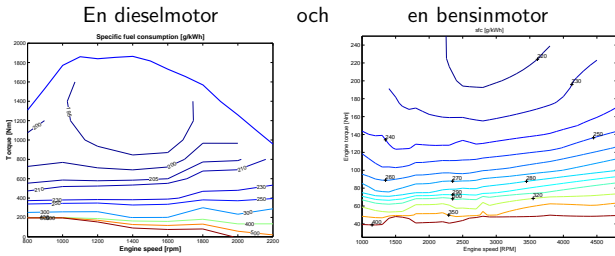
$$W_{pump} \approx 0$$

$$W_{fric} = V_d FMEP(N, \dots)$$

Lastförändringsprincip i Bensen- och Dieselmotorer

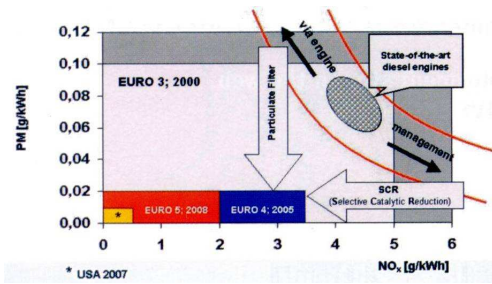
Lastförändringsprincip i Bensen- och Dieselmotorer

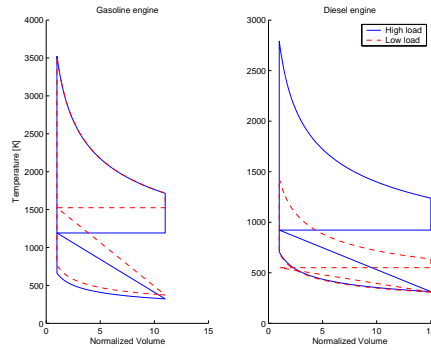
Jämförelse av absoluta sfc-tal är inte riktigt rättvis pga olika motorstorlek, 11.7 respektive 2.3 liter.

Dieselmotorns emissionsavvägning

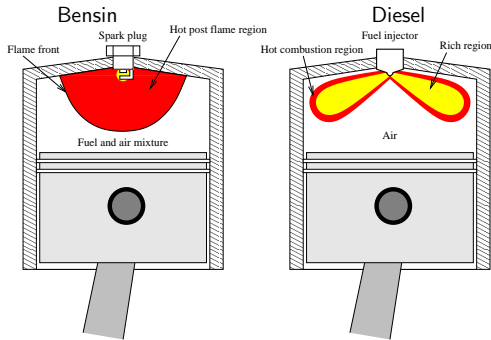
Emissionerna är i huvudsak partiklar och NO_x.

Varför har Dieselmotorn höga NO_x?

Global temperatur är inte nyckeln.

Varför har Dieselmotorn höga NO_x?

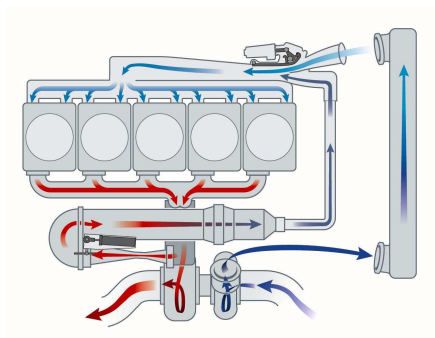
Lokala temperaturen är nyckeln.

Hur reducerar man den lokala temperaturen?

$$\Delta T = \frac{m_f q_{HV}}{m_{tot} c_v} = \frac{m_f}{m_a + m_f + m_r} \frac{q_{HV}}{c_v}$$

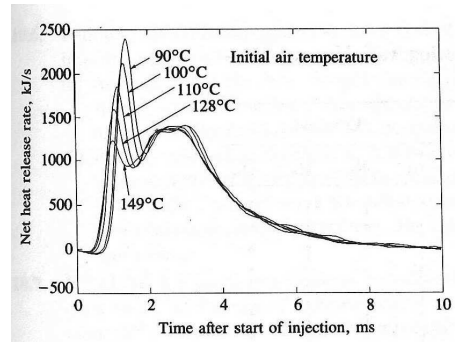
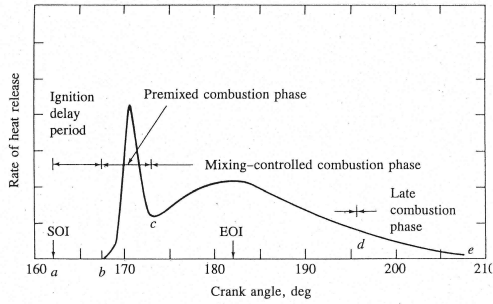
- ▶ Blandningen brinner vid gynnsamma förhållanden runt $\lambda = 1$
- ▶ Residualgas, dvs EGR

EGR och VGT system

Fördelar och nackdelar

- ▶ Effektivitet – Tre fördelar för dieselmotorn
  - ▶ Högre kompression
  - ▶ Lägre pumpförluster
  - ▶ Mager blandning
- ▶ Emissioner – Tre nackdelar för dieselmotorn
  - ▶ Höga NO_x emissioner – Skiktad och mager blandning $\lambda > 1$ samt hög kompression
  - ▶ Ingen enkel efterbehandling – mager blandning $\lambda > 1$
  - ▶ Sot- och partikelbildning – stratifierad blandning

Bränslereglering

Två system i för de två delarna i bränsleregleringen.

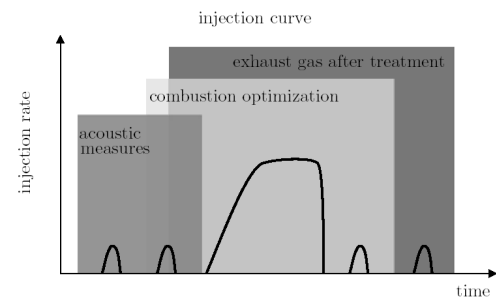
- ▶ Lågtrycksdel – fuel supply system
- ▶ Högtrycksdel – fuel injection system

Lågtrycksdelen förbereder bränslet genom filtrering och vattenseparation för att slutligen leverera bränslet till högtrycksdelen.

Det finns några regleringsaspekter i lågtrycksdelen, såsom förvärmning i vissa fall.

Huvuddelen av regleringen ligger i högtrycksdelen.

Principskiss av multipel bränsleinsprutningar

Innehållsförteckning

Kursinformation

Motor

Motor – Överladdning

Motor – Avancerade koncept

Motor - Avancerade koncept

“Engines are now computerized machines”.

- ▶ Nya mekanisk design. Dessa möjliggörs av, och förlitar sig på, styrsystemen.
- ▶ Nya metoder för signaltolkning. Tillgänglighet på beräkningskapacitet och nätverks teknologier har öppnat upp för nya möjligheter.

Motor - Avancerade koncept

Nya?

Super charging:
–Turbo

Variable compression (v_c)

Gasoline direct injection – GDI

Styrsystem är basen

Innehållsförteckning

Kursinformation

Motor

Motor – Överladdning

Motor – Avancerade koncept

Motor – Kompression och effektivitet

Luft och bränsle ⇒ arbete
och emissioner

pV-diagram med standardcykler som modell av uppmätt indikatorgram.

$$\text{Cykeffektiviteten } \begin{cases} \text{Otto: } \eta_{f,i} = 1 - \frac{1}{r_c^{\gamma-1}}, \\ \text{Diesel: } \eta_{f,i} = 1 - \frac{1}{r_c^{\gamma-1}} \frac{\beta^\gamma - 1}{(\beta - 1)\gamma} \end{cases}$$

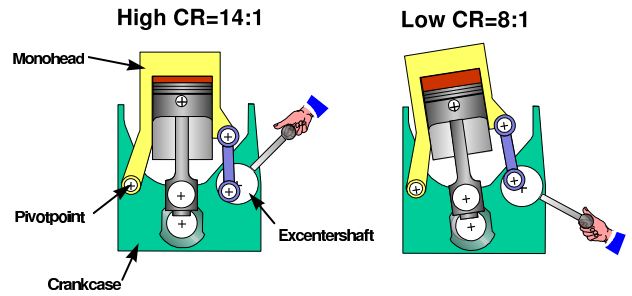
$$r_c \rightarrow \infty$$

Knack – Begränsning vid höga temperaturer (höga laster).

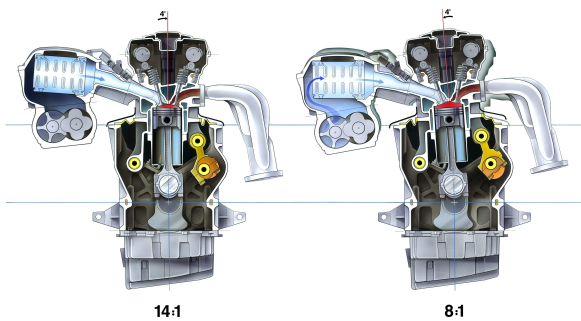
Kan man göra något åt kompromissen?

Variabel kompression, ν

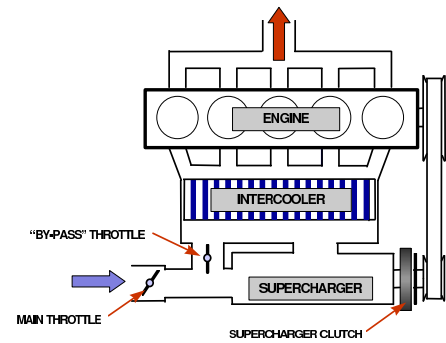
$$\epsilon = r_c = \frac{V_d + V_c}{V_c}$$

Motor - Variabel kompression

Motor - Variabel kompression

Motor - Variabel kompression

Intressanta utmaningar:

- ▶ Samtidig styrning av kompression och tändning
- ▶ Kompressorinkoppling
- ▶ Strategier för trottlet
- ▶ Samtidig styrning av huvudtrottlet och kompressor by-pass

GDI - fusion av diesel och bensen

- Låg last fullt öppet spjäll
sen injektionstidpunkt
stratifierad blandning, lokalt $\lambda \in [0.5, 1.3]$
  - Hög last Delvis stängt spjäll
tidig injektionstidpunkt
 $\lambda = 1$ (för emissionsrening)
- Konceptet kräver avancerade styrsystem.